

İnsanın simasında tecellî eden esmâ hangileridir? İnsanın “bütün âzâ ve âlâtıyla, cihazât ve cevahiyle, letâif ve mâneviyâtıyla, havas ve hissiyatıyla ayrı ayrı esmânın ayrı ayrı nakışlarını” göstermesini misallerle izah eder misiniz?

Üstadımız, Otuz Birinci Pencere'de, "insanda yetmişden fazla esmânın tecelli ettiğini" ifade eder. Başka yerde ise bütün esmanın tecelliyatından bahseder. İnsan kâinatın misal-i musağğarı yani hülasası olduğundan, bütün esmanın onda tecelli etmesi iktiza eder.

İnsanın simasından maksad, maddî ve manevî bütün varlığıdır. Hissiyatlar, latifeler, meyiller, istekler gibi ince ve nuranî aynalarda tecellî eden çok esma vardır.

Yaratılışında Hâlık, Fâtır gibi isimler okunur. Üzerinde Basîr, Semî', Kadîr, Rezzak, Alîm, Müsavvir, Bâri, Cemil, Karîb, Hamîd, Habib, Rauf, Rahim, Kerim, Mecid, Ferd, Ehad, Samed, Şâfi, Kâfi, Hâdi, Kahhar, Cebbar, Ğaffar, Fettah gibi isimleri okumak mümkündür.

Cenab-ı Hakk'ın fiilî isimleri nihayetsizdir. Ne kadar farklı fiil cereyan ediyorsa, o kadar da farklı isim var demektir. Meselâ, bir çiçeğin yaratılması, şekil verilmesi, güzelleştirilmesi ve renklendirilmesi ayrı fiillerdir. Bu farklı fiillerde Hâlık, Musavvir, Müzeyyin ve Mülevvin isimleri tecellî etmiş olur.

Bir başka misâl: Terbiye etmek bir fiildir. Bütün âlemlerin terbiyesinden insanın terbiyesine kadar nihayetsiz tecellileri vardır ve bunların her biri ayrı bir ismi gösterirler; Cevşende geçen “Rabbü'l-cenneti ven'nar, Rabbü's- siddikîne vel'ebrar” isimleri gibi. Rabbü'l-âlemin ismi bütün âlemlere, Rabbü'n-nas ismi ise insana bakar. Her insan her şeyiyle diğerinden farklılık gösterdiğinden her bir insandaki Rab isminin tecellisi de diğerinden ayrıdır.

Üstadımızın bu ifadelerinden, insanın her bir âzâsının, her bir duygusunun ve her bir hissinin ayrı bir fiille yaratıldığı ve ayrı isimlerin tecellileri olduğu anlaşılıyor.